

FORUM

ČESKOSLOVENSKO

2000

TSJEKKISK-NORSK FORUM

č. 37, květen 2000

nr.37, mai 2000

Kjære medlemmer!

Det var et hyggelig oppdrag, å skrive lederen til tidsskriftets mainummer. På denne tiden av året bokstavelig eksploderer naturen i hele sin vårlige habitten, ofte uten noen skikkelig overgang fra vinteren. Og sommeren, som de fleste av oss med lengsel har ventet på de siste åtte måneder, er plutselig her.

Hvert år venter vi påny og iherdig fortrenge erfaringer fra årene før, hvor ofte tykk tåke, nådeløse vindstormer og vannrett regn har gjort alt som var i deres makt, for å frarøve oss våre drømmer om den lyseblågyllen sommeren, for alltid. For alltid? Å langt ifra! Alt neste året, når kalenderen viser, at sommeren er rundt hjørne, gleder vi oss like barnslig til glansbildesommeren, med dypblå hav og hvite sailbåtdotter i horisonten, med varme, myke, stille kvelder langt ut i natten, med blomsterduft og fuglesang.

Skal det bli slik i år? Menneskelig optimisme er utslettelig – og God være prisert for det. En norsk venninne fortalte meg en gang, hvordan hun som liten pike reiste hvert år på ferie med foreldrene og søskene på et bedre pensjonat et sted ved havet. Familien pleide å være blant de første gjestene og fikk sitt rom, mens de fortsatt ledige rommene stå åpne. På hver renskjurede

Milí krajané!

Psát úvodník do májového čísla věstníku je docela milý úkol; v tuto dobu doslova propukává léto (jaro v tom smyslu jak jsme ho kdysi znávali doma zde není), na které většina z nás každý rok těch posledních osm měsíců toužebně čeká.

Čekáme a urputně potlačujeme zkušenosti z minulých let, kdy nežádka mlhy, neúprosný víchř a vodorovný déšť vprostřed června nebo července dělaly pospolu vše co bylo v jejich moci, aby naši světlemodře zlatou představu o létě navěky zničily. Na věky? Ó né!

Příštím rokem, když se léto začne blížit, těšíme se znovu dětinsky na nádherné pohlednicové norské léto s modrým mořem a bílými lodičkami, s teplými, měkkými večery hluboko do noci na terasách a zahradách ve voňavém vzduchu a tichu.

Splní se to letos? Lidský optimismus je nezničitelný (a budiž Bohu otcí za to dík)... Jednou mně vypravovala jedna norská známá, jak, když byla malá holčička, jezdili s rodiči a sourozenci někam do nóbl pensionu u moře každým rokem na letní prázdniny. Obyčejně bývali jedněmi z prvních hostů, neobsazené pokoje byly otevřené. Na umyvadle v každém pokoji leželo připravené nádherné, voňavé,

servanten lå et herlig, duftende, magisk, rosa-farget såpestykket, bare å bite i det. Og det var presist det vår lille jenta hvert år gjorde: bet i såpestykket på et av de ledige værelsene, skråsikker på, at DENNE GANGEN skal såpen smake godt, like godt som det så ut: fristende lyserødt og blankt. Og hver gang var resultatet det samme – en liten munn full av såpebobler, øynene fulle av bitre tårer. Skuffet igjen, gang på gang, for å prøve seg på det samme neste år.

Og slik omtrent er det også med oss og den norske sommeren. Skjønt – DENNE GANG skal det bare være tre måneder med strålende sommervær, må vite ...

I år har jeg observert et merkelig fenomen i nærheten av der jeg bor. Foran soveromsvinduene mine står det en lang rekke poppeltrær, over 20 i antallet. Poppeltrærne er ikke en helt vanlig tresort i Norge, sammenliknet med mellom-Europa, hvor disse elegante, sylindrerformede trær står i maleriske grupper og gir landskapet sitt særpreg. Norske poppler vokser ut i bredden, har tykke, men smidige grener, for å motstå høst- og vinterstormer som ofte bøyer trærne helt ned til bakken. Disse poppeltrærne har så lenge jeg har bodd her (15 år) vært de avgjort aller siste å få løveprakten sin om våren. Hvert år på denne tiden, mens andre trær og busker omkring alt ble iført sitt lysegrønne sløret, så typisk for de første vårdagene, sto poplene vinter nakne, tilsynelatende livløse der i mange dager, før også de nølende begynte med å få først lysere knopper, så små museører, og langsomt kom også bladene. Ikke så denne våren. Det var poplene som denne gang ikke kunne vente med å begynne prosessen. Og minst samtidig med resten av vekstene forandret de i løpet av en-to netter utseende og ble like velsignet med allerede store, i solen glitrende, grønne blader, uten å vente som alltid før. Er det klimatiske forandringer som ble årsaken til det? Er det et godt eller et dårlig tegn? Ikke vet jeg...

Hvordan det nå er eller ikke er – sommeren er atter kommet. La oss prise den og nyte hver eneste soldagen vi kan få i det landet vi lever i; det er trygt og uten fare for krig, i alle fall foreløpig.

Olga Portheim

kouzelně růžové mýdlo, a vypadalo k narkousnutí. Přesně to udělala holčička po každé po příjezdu do pensionátu v některém cizím pokoji, jsou přesvědčena, že tentokrát určitě bude mýdlo chutnat stejně jako vypadalo: lákavě lesklé, růžové a voňavé. Vždy znovu to skončilo pusou plnou pěny a usedavým pláčem zklamání.

A tak nějak je to i s námi a s tím norským létem. Ovšem letos budou nesporně tři měsíce báječného počasí, má vite... ..

Letos jsem pozorovala podivnou změnu v okolí svého příbytku. Pod okny mé ložnice a na obě strany stojí řada topolů, více než dvacet, stromů, které jsou v Norsku celkem neobvyklé. Nejsou to ovšem ty vysoké, štíhlé, elegantní topoly jak je známe z Evropy; rostou spíše doširoka a mají silné, ale pružné větve, aby odolaly neúprosným zimním vichrům, které je často ohýbají málem až k zemi. Kupodivu, zatím se ještě ani jeden nezlomil, a bydlím tu 15 let. Každé jaro byly topoly poslední stromy, které dostaly listy. Stály zimně holé ještě dlouho po tom, co jiné druhy stromů a keřů už dávno byly obaleny závojem světlou zeleň zeleného listoví časného jara. Jinak letos. Topoly začaly nasazovat pupence a lístečky o závod s břízami a javory, a jedny mezi prvními tu stály, obaleny jemnou sítí třpytivých listů, které se denně zvětšovaly a tmavly. Je to nějakou změnou klimatu? Je to kladné nebo záporné znamení? Nevím ...

Ať už je tomu jakkoliv, jaro/léto je neodvratně tady, radujeme se z něj, užijeme každý den slunka a tepla a važme si toho, že žijeme v zemi klidné, stabilní (stávky vždy byly a vždy budou a zase přejdou), bez nebezpečí války, alespoň prozatím.

Krásné léto Vám všem za výbor přeje

Olga Portheim

Přeradostné vyprávění o tom, kterak Norové na kopci Holmenkollenu Čechům zhusta kuráže dodávali

Poslyšte pověst o věcech nevidaných.

Léta páně devatenáctistého devadesátého devátého zrodila se myšlenka oslaviti tisíc roků města Oslo i po takovém způsobu, že každý města díl národa jednoho za vlastního sobě vezme a lyžníky jeho při klání pětímilovém povzbuzovati bude. I vyvolil sobě městský dílec Sogn národa Čechova.

Již dlouho před slovutným kláním pětímilovým bylo lze pozorovati dítek školy Nordberg slovoucí, kterak písní českých pějící, po znalostech o daleké té zemi baží, ba i čísla zvláštního listu školního o země této jedinečnostech sobě vydávají, na přenocování ve hvozdu zasněženém se tak připravující.

Představenstvo města dílu tohoto všech Čechův v dílci svém dlících obeslalo, ba i s poselstvem diplomatickým ve styk vstoupilo a s dostatek slovcí českých, praporců českých, jakož i všelikých pamlsků českých sobě opatřilo.

Žádostiva zvědět, co se při nocování v hvozdu hlubokém, jakož i při klání dne příštího díti bude, sbalila jsem rance svého, lyží, jakož i souputníka svého nejvěrnějšího a vyrazili jsme pak na dlouhou a strastiplnou cestu k chýši Skjennungské.

Když se nám uondaných údů svých konečně do sněhu uložiti událo, žasli jsme nemálo. Vůkol po pláni bílé přehršle stanů roztodivných rozprostřena byla, ne méně než dvěma stům a třiceti nocležníkům outulek takto poskytující. Na ohních rozhořených lid krmí roztodivných a nápojů nechutnaných připravoval, vesele pospolu švitořice ne jen jazykem norským, ale už i základů jazyka českého v písních používajíce po našem přičinění. A ještě větší bylo naše udivení, když s půlnoci na obhlídku odebravše se, všude ve hvozdě tom mohutném zástupy lidu uhlídali jsme (zvíci třiceti tisíc dobrého počtu jich bylo), kteříž odhodlaně lože své ve sněhu upravit si hodlali, chladu hrubě nedbaje. Obveseleni pohledem tímto, i my do sněhu jsme se zachruli, abychom spánku povolali v zimě té překrutné.

A ejhle – přežiti nám dáno bylo! Za ranního kuropění jeden sáh sněhu v noci napadlého odhrabavše zčerstva jsme se nadechli, teplého moku bylinného popili a zimou se za slunce svitu vyšedšího klepati přestali. I radovali jsme se ukrutně, neboť nám v ústrety přicházely dívky spanilé, na líčkách svých symbolů národů našich nosíce, praporci země české radostně mávající a mohutné "do toho!" bez ustání provolávající, nejvíce pak, když lyžníci kolem nás zhurta se brali, na tvářích výrazu podivení milého majíce. I ubírali se lyžníci vždy čileji, a volali Norové o to kurážněji, takže směsice ta jazyků různých až v dáli slyšeti byla a všem lidem vůkol zvěstovala, že norská srdce toho dne láskou mezi národy se naplnila.

Pro dobrou paměť zaznamenala

Libuše

Stíny z minulosti

Letos v máji je tomu 51 let, co jsem útekem přes šumavské hory opustila domov. Na to bych si spíše měla vzpomenout loni, při 50tém výročí exilu. Vůbec mě to ani nenapadlo. Tak proč najednou letos?

Byl to odchod traumatický, odchod toho druhu, jaký mnozí z prvních uprchlíků z vlasti museli podstoupit, jsouce v nebezpečí uvěznění, pracovního tábora a zničení celého života. Komunisté měli na pracovištích a na vysokých školách své lidi už od 45. roku a do převratu v roce 48 měli přesně spočítáno, do kterého tábora kdo patřil a z jaké rodiny pocházel.

Po vítězství komunistů v únoru toho roku 48 jsem měla ještě rok studia na vysoké škole lesnické v Brně před sebou. Měli jsme ta první léta po válce usnadněné studium tím způsobem, že jsme řadu předmětů mohli studovat doma bez sledování přednášek a skládat zkoušky jak rychle jsme se dokázali na ně připravit. Bylo to z předmětů teoretických. Za ta léta, kdy vysoké školy ve válce byly zavřené, se nahromadilo pět ročníků studentů a jejich počet na všech školách byl neúnosný. Na lesnické fakultě, kde normálně před válkou bylo průměrně 30 studentů v ročníku, se jich teď tísnilo několik stovek, ti nejstarší ještě z 39. roku, kdy začali v prvním ročníku. Normálně bylo lesnické studium pětileté, po válce se dalo zkrátit na 3 roky pilným studiem, které probíhalo celoročně, i v letních měsících. Mně tedy po 1. státnici v únoru 48 chyběl ještě rok, jak jsem doufala, k uzavření studia 2. státnicí, pokud bych dokázala vydržet to náramné tempo.

Za rok v únoru byla 2. státnice složena, výsledné známky ne zrovna nejlepší, ale tak uprostřed. Slavnostní promoce nových inženýrů byla tehdy zakázána jako přežitek z kapitalismu, a k tomu ještě mně byl zadržán diplom, dokud nesložím zkoušku z dialektického materialismu. Na přípravu byly dva dny. Neměla jsem ani potuchy co

to je a přestože otec mně dokázal v rychlosti sehnat nějakou literaturu, u zkoušky jsem neobstála. Ve skutečnosti bylo již napřed určeno, kdo ji neudělá. Bylo nás celá řada "nepřátel pracujícího lidu", kdo propadl, pokud to mohlo být útechou. Okamžitě jsme byli všichni přeraženi do průmyslu – zase znovu po třech letech volnosti – tentokrát už ne na výrobu válečného materiálu, ale na přeškolení. Háček byl však v tom, že k přeškolení nasazení po měsíci ztráceli místo pro "neschopnost", a po třech výpovědích se stali živlem práce se štítícím, a přeškolení pokračovalo v táborech, jichž bylo na území republiky postupně zřízeno několik. Tvrdé pracovní tábory podle sovětského vzoru.

Po mém třetím vyhazovu z práce jsem se dostavila nic netušíc na pracovní úřad, který mně zprostředkoval dřívější tři místa v továrnách. Tam mně slušný úředník s patřičně soucitným výrazem ve tváři, v zákulisí, kam mě odvedl, šetrně sdělil, že už novou práci nemohu dostat a zítra během dne pro mě přijdou vyslanci Státní bezpečnosti a odvezou mě do pracovního tábora pro ženy, který právě byl zřízen (někde pod Pálavskými kopci na Moravě).

Dodnes nevím, jak jsem se dostala domů, ve stavu šoku člověk často funguje téměř normálně, aspoň chvíli, setrvačností. Doma mě matka hned u dveří informovala, že v obývacím pokoji na mě už dvě hodiny někdo čeká a "musí" se mnou mluvit. Tento někdo se ukázal být jeden z nezištných lidí, kteří ten první rok převáděli přes hranice ty, kdo byli v akutním nebezpečí uvěznění, majíce už někoho za hranicemi v Německu. Na ně se tito mohli obrátit, aby jenom za faktické uhrazení výdajů jim přivedli někoho z rodiny, většinou sourozence a manželky, tedy mladé, zdravé lidi, kteří by přestáli štrapáce cesty. Bratr pro mě tohoto obětavce poslal.

A takto se tedy ocitlo toho osudného dne v hodině dvanácté převtělení mého anděla strážného v našem obývacím pokoji. Posel

měl důkaz důvěryhodnosti v rukopise mého bratra. Snad opravdu je ta Boží pomoc nejbližší, když je nouze nejvyšší... ..

Měla jsem zbytek odpoledne a večer na přípravu, fyzicky i psychicky. Dle plánu, který jsem se dověděla až venku na procházce, ke které mě návštěvník vybidl, nechťje zaplétati rodiče, a z obavy z možných mikrofonů v bytě, jsem měla nasednout druhý den dopoledne na vlak do Prahy, vyzbrojena malým kufříkem s trochou šatstva. On na mě měl čekat u vlaku na peróně. Víc jsem se nedověděla a víc jsem si v dané situaci nemohla přát vědět.

Ten malý kufřík bylo vše na cestu. K tomu dobré boty, teplý vlněný kostým a plášť do deště na sebe. Němé rozloučení s mámou; pes, můj irský setr, který normálně div neshodil dům radostí, když jsem se chystala ven, protože šel taky, ležel bez hnutí s hlavou položenou na přední packy vprostřed pokoje, na mé hlazení na rozloučenou nereagoval. Otec mě doprovázel k vlaku. Tam stál, na nástupišti, když lokomotiva se pomalu dávala do pohybu, pro slzavý závoj jsme jeden druhého neviděli. Shledání bylo až za 20 let.

Jak probíhala, tehdy téměř ještě čtyřhodinová cesta vlakem, si nevzpomínám. Na peróně čekal dle úmluvy vyhublý čahoun od včera, v hnědém, neslušivém klobouku, vítal mě radostně a hlasitě, jako že jsme staří přátelé, a odváděl mě k východu z nádraží. Popsal mně krátkou cestu několika ulicemi k čekajícímu nákladnímu autu. U auta stál šofér a pomohl mně nahoru na plošinu, kde sedělo již několik lidí, asi šest. Pozdravili jsme se kývnutím, do vyprávění nám zrovna v té situaci nebylo. "Můj" průvodce se dostavil o chvíli později také, nařídil nám lehnout si na dno plošiny a stáhnout na sebe plachtu, když zaklepe na okénko zevnitř kabiny. Jinak jsme mohli klidně sedět a vykládat si, po stranách nákladáku byla velká plátina s nápisem "Jedeme na brigádu". Tak jsme dojeli do Plzně, kde jsme přesedli do menšího ná-

kladního auta s plzeňským číslem. Auta s pražským číslem směla od Plzně jezdit jenom na zvláštní povolenku. Jeli jsme dále, až do Vodňan, tam se vystupovalo. Bylo už tma, nebo skoro tma, když jsme se ubírali přes dvorek skromného, starého domku, kde bydlel a čekal na náš transport další průvodce. Stará maminka v šátku hned začala dělat vaječnick z obrovského počtu vajec, abychom se najedli před dalekou pěší cestou. Bylo nás teď dohromady 11, ze seníku seskočilo ještě několik dalších "zrádců", mezi nimi dva slovenští bratři, důstojníci, bývalí západní letci, na jejichž dopadení byla odměna. Všichni jsme seděli kolem hrubého venkovského stolu a hladově polykali míchanici a přikusovali dobrý, český chléb, naposledy na dlouhá léta.

Krajská komise pro boj proti americkému brouku
v Karlových Varech

Zn.: IX-623,3 - 15

Karlovy Vary, 7. července 1952

Vyhláška

Krajská komise pro boj proti americkému brouku v Karl. Varech
vyhlašuje dne

19. července 1952

celokrajskou generální hledačku na největšího škůdce našeho
hospodářství

amerického brouka

Jest vlasteneckou povinností každého občana zúčastnit se této celokrajské hledačky, aby americký brook - posel amerického imperialismu byl v našem kraji zničen a zabráněno mu jeho další šíření do východních krajů a k našim východním spojencům.

Sraz všech hledačů jest v 15 hodin před MNOŽ v městech na určených seřadistkách.

Krajský zmocněnec pro potírání amerického brooka:
Beneš Josef, v. r.

Kopie dobového dokumentu

Oba Slováci měli zbraň, taktéž oba průvodci. Hranice byly hlídané a někdy docházelo k přestřelkám. Na ty jsme tedy byli připraveni, což nám dodávalo odvalu a jakousi falešnou jistotu. Kolem půlnoci jsme zase nasedli na auto, potom co jsme

poděkovali za pohostinství a odevzdali každý zbylé české peníze; pro ty jsme už neměli použití. Nedaleko hranic nás šofér vyklopil a radostně, zbaven nebezpečného břemena, ujížděl zpátky k Plzni. S kuffiky v ruce jsme stáli u rozlehlé louky, kterou jsme museli přejít, abychom se dostali do lesa na cestu přes kopce. Naneštěstí se najednou vyjasnilo a velký, bílý, placatý měsíc osvětlil louku a nás na ní. Každou chvíli jsme se museli vrhnout na zem a ležet bez hnutí, když jsme uslyšeli zvuk policejní motorky na kontrolní objížďce. Konečně jsme dosáhli lesa, kde jsme sice byli neviditelní, ale zato jsme nastoupili krkolomnou cestu přes močály a potůčky, nahoru, dolů. Stezka byla plná kořenů a ostrých kamenů, klouzali jsme po hladkých balvanech. Na cestu jsme trochu viděli, měsíc svítil a měli jsme několik baterek, abychom viděli, kam klademe nohu. Vymknutý kotník by pro nešťastníka byl znamenal zůstat kde byl, ostatní by museli pokračovat k bavorským hranicím. Nestalo se nic, ale celá skupina byla zdržena asi šedesátiletým dědou, který šel s námi. Brzy se unavil, padal a odpočíval, ač průvodci mu střídavě celou cestu nesli kufr (měl větší a těžší než kdokoliv z nás ostatních). Tím se stalo, že k hranicím jsme přicházeli již za svítání. Vzniklo opět nebezpečí, že české hlídky nás zahlédnou. Velké zpoždění také způsobilo nečekané problémy průvodcům (a s nimi mně). Bylo domluveno, že na německé straně hranic bude na ně čekat americký jeep s šoférem a odveze nás tři do Norimberku, kde můj bratr byl zaměstnán na CID. Povolil a zorganizoval to jeho šéf. Průvodci vždycky dostali americký transport od hranic, když při převádění měli při sobě americké zbraně na eventuelní obranu uprchlíků v případě nutnosti. Němci neměli rádi americké zbraně v rukou českých průvodců, zbraně zabavovali, jejich nositele dali do vězení, dokud si Američané oboje nevyzvedli. To byla situace v první době útěků přes šumavské hory, později se Američané přestali takto angažovat, již také proto, že útky přes Šumavu byly znemožněny položením drátů

v blízkosti hranic, které vedly do strážných domků a světélky na mapách ukazovaly přesně, kde se uprchlíci nalézají, jakmile na drát někdo šlápl. Kdo se chtěl později dostat z republiky, musel hledat jiné cesty a možnosti, přecházení Šumavy skončilo.

Tak jsem s ostatními musela projít důkladným policejním výsledkem a registrací. Jeden po druhém, jak jsme byli hotovi s výsledkem, jsme se únavou a vyčerpáním pokládali na lavice, na zem, kamkoliv a upadali jsme do neklidného spánku. Pohraniční policie nám dala najíst, odvezli nás auty na nejbližší nádraží a na společnou jízdenku, t.zv. travel-order, která v tu dobu platila, financovaná americkými pomocnými organizacemi, jsme se přes Pásov dostali do Mnichova, do uprchlického tábora. Tam jsme pobýli určitou dobu – v dosti strašných poměrech na sálech pro 48 osob všech myslitelných národností. Byli to t.zv. Dípíci, Displaced Persons, zavlčení Němci z různých zemí, kteří čekali na repatriaci. Nás časem přestěhovali do českých táborů, těch bylo několik a tam už jsme byli mezi svými, ač situace také byla dosti beznadějná. Začala jsem si uvědomovat, že jsem ztratila svou původní identitu a že novou snad už nikdy nezískám, alespoň ne v tom smyslu jako dříve.

Ta cesta močály a přes potoky, strach při každém prasknutí větvičky, že zaslechnu výstřel a pak už nic, to vše mě hrozilo zadusit. Krok za krokem jsem se přitom vzdalovala domovu, rodině, všemu, co jsem znala a měla ráda. Chvillemi mně tekla neovladatelný proud slzí po tvářích, kdy jsem se poddala bezútěšnému pláči a přála jsem si být zpátky doma ve své posteli.

A ta cesta močály a přes potoky mě pak pronásledovala léta ve spánku v podobě úděsných snů. V první době téměř denně, útek a jeho různé, neskutečné variace se stále vracely. Jasně si vzpomínám speciálně na jeden sen, kdy jsem se nadarmo pokoušela přeskočit vodní příkop, za nímž už bylo Německo. Policie mě dopadla a táhli

mě surově k autu, pryč od hranice. Vždycky jsem se probouzela s pláčem. Časem sny přestávaly, až po mnoha letech přestaly docela, zapuzeny jinými.

Nevím, proč se mně před několika dny ten sen o vodním příkopu zase vrátil. Znovu jsem prožívala tu hrůzu být chycena při útěku a vlečena do policejního auta. Probudila jsem se zpocená, zmatená. A trvalo to chvíli, než jsem si uvědomila, že sen byl vyprovokován událostmi z doby před 51 roky, které se staly mladé, třiaadvacetileté holce s dlouhým životem uprchlíka před sebou, ale zdál se staré paní, již 38 roků norské občance, žijící v bezpečí.

Tak proto tedy to povídání o útěku až letos, kdy se mně vše domnělé zapomenuté vrátilo ve snu znovu, v celé své hrůze. Minulosti nelze nikdy uniknout.

Olga Portheim

non-stop

with Boeing 737-500

OSLO → PRAHA

spoj. č.	dny	odlet	přilet
OK 447 6 .	13:25	15:25
OK 449	1 2 . 4 5 . .	08:15	10:15

PRAHA → OSLO

spoj. č.	dny	odlet	přilet
OK 446 6 .	10:30	12:35
OK 448	1 . 3 4 . . 7	19:10	21:10

Zprávy z velvyslanectví

- Velvyslanectví ČR v Oslo sděluje, že dnem 1. března 2000 nabyl účinnosti zákon č. 39/2000 Sb. O poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945. Zákon se vztahuje na občany ČR, které mají doklad o účasti v takových armádách, dále na jejich vdovy či vdovce z tehdy existujícího manželství. Nárok je nutné uplatnit písemně nejpozději do 30. Června 2001, jinak zaniká. Velvyslanectví poskytne veškeré informace a formuláře.

- Další informace se týká aktuální situace v otázkách dovozu psů, koček a dalších malých domácích zvířat do ČR, který upravuje zákon č. 166/1999 SB. a prováděcí vyhláška Ministerstva zemědělství. Státní veterinární správa ČR nepožaduje stanovení veterinárních podmínek, pokud dovoz nemá obchodní charakter a nepřesáhne dobu 30 dnů. Taková zvířata musí mít doklad o očkování proti vzteklině (mezinárodní očkovací průkaz) ne mladší 1 měsíce a ne starší 1 roku. Ze zemí, kde očkování proti vzteklině není povoleno, musí mít doklad o klinickém vyšetření na vzteklinu s negativním výsledkem. Víme, že dovoz opačným směrem je velmi složitý.

Další informace lze získat na
tel. 00420-2-21 81 24 84,
fax: 00420-2-21 81 29 74
e-mail: zahr@svs.aquasoft.cz

- Dále ještě připomínáme – spíše pro Vaše známé - že nový zákon o pobytu cizinců na území ČR (č. 326/1999 Sb.) neumožňuje vydávání víz na hraničních přechodech ani letištních (s výjimkou zcela specifických případů humanitárních, z důvodů katastrof apod.).

Kurs češtiny pro děti

Odpovědi na anketu, kterou jsme otiskli vloni, svědčily o vzrůstajícím zájmu o výuku češtiny. Ze škol definitivně vymizela výuka menšinových jazyků a soukromé vyučování není nejlevnější.

Proto se výbor rozhodl zorganizovat kurs češtiny **pro děti členů spolku**. Zároveň jsme požádali o finanční podporu komunu – odpověď dosud nemáme. Ale členská schůze, jíž jsme návrh předložili, odhlasovala, že nebude-li podpora poskytnuta, lze kurs dotovat větší položkou z členské pokladny v případě, že se na něj přihlásí nejméně 6 dětí – viz zápis. Za těchto předpokladů je vlastní podíl kursového možné omezit na **NOK 500,- až 800,- za semestr** (podle počtu dětí), plus výdaje za učebnice.

Předpokládáme, že výuka bude probíhat v 1 - 2 skupinách, zhruba od 17.00 do 18.30 některý všední den, podle domluvy. **Začátek v září 2000**, konec semestru, jehož se přihláška týká, na konci ledna 2001.

Kursy povede **mgr. Lenka Ridzoňová**, která je absolventkou Pedagogické fakulty Univerzity T.G.Masaryka v Brně a má zkušenosti s výukou češtiny na základní, střední i vysoké škole.

Na kurs je možno přihlásit děti od 7 let.

Máte-li o účast svého dítěte na kursu **vážný zájem**, vyplňte přihlášku i dotazník a pošlete na adresu Lenka Ridzonova, Fiolveien 56, 1352 Kolsås, popř. E-mailem: ridzon@frisurf.no, a to **nejpozději do 4. června**.

Přihláška na kurs češtiny

Jméno dítěte :

Věk :

Adresa:

tlf, fax :

e-mail :

Zaškrtněte vhodné odpovědi :

Podle mého názoru dítě potřebuje především :

- rozšířit slovní zásobu
- naučit se česky číst a psát
- zdokonalit se v českém pravopise

Dosavadní znalosti dítěte :

a/ mluví česky	☐ plynně
	☐ lámaně
	☐ minimálně
b/ nemluví česky a/ale	☐ rozumí
	☐ nerozumí
c/ písmo :	☐ nezná grafické znaky češtiny
	☐ zná grafické znaky češtiny (odpovídá 1.třídě české školy)
	- z českého pravopisu už se seznámilo:
	☐ s psaním i/y po měkkých a tvrdých souhl.(2.tř.)
	☐ s vyjmenovanými slovy (3.tř.)
	☐ s i/ y v koncovkách minulého času (4.tř.)

.....
datum

.....
podpis rodiče

MOBERG ENSEMBLE

Det norsk - tsjekkiske musikk/teater prosjektet "Kameň-Stein"

"En bro mellom Norge og Tsjekkia. De er partnere i kunsten og i livet, ekteparet Iva og Kjell Moberg. Hun er tsjekkisk, han er norsk, og begge har en fot i hvert land. Kunstnerisk er de brobyggere. Vi treffer dem i konserthuset Rudolfinums foajé, hvor de sammen med et lite kor har gitt publikum en uformell, deilig, svingende stund med tradisjonsrik folkemusikk fra landsdelen Moravia."

(utdrag fra Bergens Tidende)

Ekteparet Kjell og Iva Moberg er begge utdannet som skuespillere ved DAMU i Tsjekkia. I samarbeid med Teater Laurych har de utarbeidet et nytt prosjekt i møte mellom moravisk og norsk folkemusikk. Dette samarbeidet har fått navnet Moberg Ensemble, som består av til sammen 18 musikere, skuespillere og sangere.

Forestillingen er bygd på moravisk og norsk folkemusikk, tolket av Moberg Ensemble gjennom formen "World Music".

Gjennom musikk fra de europeiske korsveier i møte med norsk litteratur, er forestillingen Kamen-Stein skapt på et felles europeisk kulturgrunnlag.

Tematisk beveger forestillingen seg mellom hverdagsmenneskets kamp mellom tro og tvil, håp og svik, og liv og død.

Dette repertoaret har i møte med Kjell Moberg, og norsk litteratur sprunget ut i prosjektet Kamen-Stein. Musikk med inspirasjoner fra hele østlige Europa, i møte med norsk folkediktning.

MORAVIA

Den tsjekkiske regionen Moravia har i hundreår vært en korsvei mellom østlig og vestlig påvirkning. Musikken er påvirket av tyrkisk, ungarsk og balkansk musikk ved siden av katolisisme og protestantisme. I denne smeltegryten av tradisjoner er det blitt bevart en mengde folkediktning.

Interessant er å se hvordan folkediktningen har stadige felles referansepunkter, og hvordan den kan nyskapes som felleskulturelt materiale.

KJELL MOBERG

I de senere år har Kjell Moberg arbeidet mer og mer med internasjonale teaterprosjekter, både som skuespiller og regissør. Kjell Mobergs tekstutvalg har beriket det grunnleggende prosjektet Kamen (Kameň hadde sin premiere i desember 1999) med norske folkeviser, samt tsjekkisk poesi oversatt til norsk.

TEATER LAURYCH

Teater Laurych har siden det ble grunnlagt, lett etter nye virkemidler for formidling av dramatisk tekst og musikk. Viktige momenter i deres arbeid, er et nært forhold til publikum for å oppnå en felles kunstopplevelse. Forestilling, fest og rituale har ført dem frem til arbeidet med folkediktning som temagrunnlag. I folkediktningen har de funnet faste "grunnstein", prøvet gjennom hundreår. Mystiske ballader og dikt som presist beskriver menneskets evige spørsmål og prøvelser. Ordet blir en vise, og visen musikk som bryter språkbarrierene.

Dere er hjertelig velkommen til vår forestilling som skal spilles mellom 24. juli og 6. august i Oslo, Asker, Ringebu, Stiklestad, Mære, Steinkjer, Hustad, Lillehammer, Ål og Bergen.

Detaljert informasjon om spillesteder, og tider kan dere få på tel.: +47 66779472.

Til slutt vil vi rette en hjertelig takk til alle som har støttet oss. Uten deres hjelp kunne ikke vårt prosjektet vært gjennomført. Takk til:

**Tsjekkisk - Norsk Forum,
Den Tsjekkiske Ambassade i Norge, og
ČSA**

Možnosti příjmu české televizního a rozhlasového vysílání v Norsku

Svět se stále technicky zmenšuje a blíží se i do zemí českých. Televizní zprávy ČT1 (i měsíc nazpátek) jsou skutečně trvale dostupné **kdykoli** na internetu (www.ct1.cz), na internetu najdete i další české televize. Velvyslanectví má nový satelitní systém, přijímající digitálně "Czech link" (ČT1, ČT2, Prima, Galaxie, rozhlasové stanice). Systém pro příjem české digitální televize si může opatřit každý obyvatel ČR, platící na území ČR televizní poplatky; základní cena je podle typu přijímače 13-30.000,-Kč (a soustavně klesá), přičemž do přijímače je třeba zakoupit ještě příslušný dekodér Cryptoworks a kartu pro CzechLink za cca 8.000,-Kč. Systém na velvyslanectví (FTE IRD 600AP) je jedním z nejdražších (cca 30.000,-Kč), ale **umožňuje příjem klasických analogových satelitů, digitálních satelitů a samozřejmě analogových a digitálních rádií**, vysílajících ze satelitů (tedy například Svobodné Evropy, Radiožurnálu, Prahy, pro vyznavače múz i Vltavy atd.) **v dokonalé kvalitě**, lepší než v ČR na běžnou anténu (přijímač IRD 600AP zatím jako jediný umožňuje i ovládání rotátoru, je tedy možné přijímat nejenom Kopernikus, ale i Astry, Hot Bird a všechny další běžné analogové a digitální satelity jediným přijímačem, ale stejně tak je možné propojit "starý" analogový přijímač, nastavený třeba na Astru, a nový digitál, směřovaný pevně na Kopernika s CzechLinkem).

Na internetu byla diskutována otázka, proč jsou veřejněprávní kanály České televize, které platí každý občan ČR z daní a většina i z televizních poplatků, na satelitu kódovány a otevřeny jen za jednorázový poplatek cca 8.000,-Kč, nicméně veřejnoprávnost zatím neporazila (pokud si vzpomínám, problémům se věnoval např. internetový deník Neviditelný pes - pes.eunet.cz). Podobně je diskutabilní otázka údajného omezení příjmu na území ČR - občany i smluvní stranou jsou lidé stále a poplatky platí stále a proč by se nemohli dívat na dovolené třeba v Oslo (kde pro informaci stačí parabola 120 cm), ale právnímu rozkladu smlouvy mezi poskytovatelem satelitního vysílání a Českou televizí se ještě nikdo hlouběji nevěnoval a informace co do oficiálního příjmu v cizině jsou zatím spíše negativní. Velvyslanectví bude kontaktovat redakci krajanského

měsíčníku Český dialog a pokusíme se ve spolupráci s ním věc precizovat. Podstatné je, že technicky příjem v Oslo funguje bez problémů a bude fungovat i severněji, jen s úměrně větší anténou.

Velvyslanectví zatím nemá právní rozklad, zda může například Fóru poskytnout nahrávky, učiněné na svém přijímači (spíše ne), ale na druhou stranu by nic nemělo bránit neziskovému umožnění sledování TV v naší klubovně. **Porad'te, co z programu by bylo pro Vás zajímavé a jak zaranžovat informaci o konání seance?** Ambasáda může informovat bez problémů majitele mobilních telefonů vysláním skupinové SMS textové zprávy nebo uživatele internetu skupinovým e-mailem, není však schopna lidi obtelefonovávat nebo oslovovat poštou. Nebráníme se naopak vyhovět přání skupiny občanů, které zajímá např. zvláštní zasedání parlamentu nebo finále v hokeji (tentokrát ale bylo na Nově a ta zatím na satelitu není - a bude-li, údajně ne na Koperniku). Rozhodně by bylo možné načasovat výuku češtiny pro děti právě s dobou dětských pořadů (pro tento účel bychom rádi zajistili i možnosti o víkendech).

Závěrem poznámka k recepcím. V poslední době jsme organizovali několik recepcí, na něž jsme pozvali jenom některé z krajanů. Důvody byly jednoznačné - účel a prostor. Například v delegaci premiéra byla řada obchodníků a novinářů + ochranka + doprovod (přes 45 lidí), takže nezbylo než omezit počet pozvaných. Naopak návštěva sociálního a zdravotního výboru parlamentu byla úzce zaměřena, a vzhledem k nekompatibilitě sociálních systémů obou zemí jsme považovali za nutné informovat zákonodárce co nejpřesněji a nejzvěrubněji, takže byli pozváni především ti, kdo mají něco společného s tématem. Velvyslanectví neustupuje od principu rovnosti, takže jako doposud budu zvat všechny nám známé krajany a příznivce na oslavu státního svátku 28.října. Při ostatních příležitostech je velvyslanectví omezeno možnostmi prostorovými, finančními ap. V následujících dnech pořádáme opět recepci s diskriminujícím výběrem - pro mladé (spolu s ambasádami PR, MRa SR). Tož se vy starší nezlobte.

S přáním hezkého léta Vám všem

Váš Petr Kypr

Ze spolkového života

- Výroční schůze spolku proběhla už v březnu, ale teprve v tomto čísle máme příležitost uveřejnit jména členů výboru pro tento rok a složení příští volební komise:

Výbor spolku pro rok 2000/2001

Libuše Jevnaker	22 67 30 34	Karel Káral	22 92 10 62
Karel Babčický	22 49 37 39	Eva Pettersen	22 55 78 69
Geir Brustad	63 84 25 30	Olga Portheim	22 15 72 59
Jiří Felcman	66 84 39 37	Michaela Rubášová	32 85 30 77
Pavel de Giorgi	61 31 18 83	Zdeněk Šebesta	64 94 32 19

Volební komise na příští rok

Jitka Lenda	22 14 89 60	Štefan Ridzoň	67 13 37 75
Ema Háza	67 58 08 67		

- Dne 5.května se konala veřejná spolková schůze, která měla zvážit, jak nadále naložit s majetkem nadace Solgløtt ve Storsandu. Konečné slovo v této záležitosti mají podle stanov nadace její výbor, spolu s výborem spolku. Výroční schůze nicméně rozhodla sondovat názor členů spolku. Schůze se zúčastnilo odhadem 20 lidí. Jak příložená obrazová dokumentace ukazuje, schůze proběhla v naprosté pohodě.

Zvážily se možné alternativy a řada z nich, např. okamžitý prodej či koupení nemovitosti ve Švédsku či Čechách bylo zamítnuto. Zůstalo doporučení majetek odprodat výhledově (v závislosti na poptávce po nemovitostech a cenách v dané lokalitě). Mezitím se prozkoumá možnost, zda je možné nalézt partnera schopného investovat ca 1,5 milionů korun

do rekonstrukce s tím, že partner by se prakticky stal spolumajitelem. Otevřeno zůstává jak s penězi naložit v případě prodeje – zda je výhodně uložit a používat (úroků) jak prikazují stanovy Solgløtt, či zda koupit něco jiného (poslední možnost vyžaduje změnu stanov).

- Další akcí domluvenou na výroční schůzi je společný výlet u příležitosti 10.výročí spolku. Výlet je ve stadiu příprav a chystá se na září – pokoušíme se sjednat exkursi na pevnost Oskarsborg.
- Je potěšující, že výzva o příspěvky do našeho časopisu, uveřejněná minule, se neminula účinkem a došlo nám víc věcí než bylo možné do jednoho čísla vměstnat. Nicméně považujeme za nutné zdůraznit, že se nám jedná o **původní** texty. Prakticky nikdy nepřetiskujeme texty uveřejněné jinde (v dnešní době internetu by nebylo nic jednoduššího než zkompilevat časopis ze zajímavostí tam uveřejněných, ale má to smysl?).

I tak prosíme o další příspěvky, ať už texty nebo aktuální obrazový materiál!

- Nakonec jednu připomínku. Pan velvyslanec se na jiném místě zmiňuje o zvaní krajanů na různá setkání na velvyslanectví a ohledy s tím spojené. Není patrně na škodu upozornit na něco, o čem se nezmínil. Z ryze praktických důvodů je na pozvánce vždy upozornění dát **včas** vědět v případě, že se pozvaný nemůže zúčastnit. Opomenutí nejen ztěžuje vlastní přípravu akce, ale znemožňuje i pozvat další hosty. Dochází k tomu, že např. pečlivě připravované setkání se specifickým tématem je jen částečně obeslané. Je to škoda.

ISSN 0803-7213

Dette er et tidsskrift for TSJEKKISK-NORSK FORUM

Ansvarlig for dette nummer var Karel Babčický.

Foreningens adresse: POSTBOKS 48, 3421 LIERSKOGEN

Medlemskontingent: hovedmedlem kr. 120,-, familiemedlem kr. 80,-

Telefon: 22 18 98 93, telefaks: 22 18 95 50, bankgiro: 6241.06.04650